

Parter och domslut

Erik Wanhatalo

Parter

Tilltalad

ERIK Sigvard Wanhatalo, 19780329-8913
F n Häktet Sollentuna

Offentlig försvarare

Advokat Charlie Tvärenvigg
advocat.se ADVOKATSKEPPET AB
Pipersgatan 3, 112 24 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagare Josefina Yalo
Åklagarmyndigheten
Västerorts åklagarkammare i Stockholm
Box 1250, 171 24 Solna

Målsägande (part)

JAVAD Nouri Zad
Barrstigen 1, 167 31 Bromma

Målsägandebiträde

Advokat Martin Cullberg
Advokatbyrån Martin Cullberg AB
Box 543, 116 74 Stockholm

Målsägande (part)

MIRIAMME Maryam Saberi
Grev Turegatan 64 Lgh 1202, 114 38 Stockholm

Målsägandebiträde

Advokat Martin Cullberg
Advokatbyrån Martin Cullberg AB
Box 543, 116 74 Stockholm

Målsägande (part)

TOR Sigvard Wanhatalo
Barrstigen 1, 167 31 Bromma

Detta är en avskrift av en elektronisk originalhandling.

Postadress
Box 1356
171 26 Solna

Besöksadress
Sundbybergsvägen 5
Solna

Expeditionstid
måndag - fredag
08:00-16:30

Telefon
08-561 658 00

E-post
solna.tingsratt@dom.se

Webb
www.solnatingsratt.domstol.se

Särskild företrädare

Biträdande jurist Elisabeth Pettersson
KRIM Advokater HB, Box 377, 101 27 Stockholm

Vårdnadshavare

Erik Wanhatalo
F n Häktet Sollentuna

Domslut

Brott som Erik Wanhatalo döms för

Mord, 3 kap 1 § brottsbalken, 2022-02-13, Sverige

Grovt barnfridsbrott, 4 kap 3 § 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2022, 2022-02-13, Stockholms stad

Brott mot griftefrid, 16 kap 10 § brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2022, 2022-02-13, Sverige

Påföljd

Fängelse på livstid

Häktning m.m.

Erik Wanhatalo ska vara kvar i häkte tills fängelsestraffet får verkställas.

Skadestånd

Erik Wanhatalo ska betala skadestånd till Tor Wanhatalo med 160 000 kr. Beloppet avser ersättning för sveda och värk med 60 000 kr för mord samt kränkningersättning om 100 000 kr för grovt barnfridsbrott. Erik Wanhatalo ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 13 februari 2022 tills betalning sker.

Miriamme Saberis begäran om skadestånd avslås.

Erik Wanhatalo ska betala skadestånd till Javad Nouri Zad med 60 000 kr. Erik Wanhatalo ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 13 februari 2022 tills betalning sker.

Sekretess

Sekretessbestämmelsen i 21 kap 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig på bilder från obduktionsprotokoll och dykpromemoria som har förevisats bakom stängda dörrar.

Brottsofferfond

Erik Wanhatalo ska betala en avgift till brottsofferfonden på 800 kr.

Ersättning och återbetalning

Charlie Tvärenvigg får ersättning av staten med 824 299 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 528 629 kr arbete
- 115 560 kr tidsspillan
- 15 250 kr utlägg
- 164 860 kr mervärdesskatt

Martin Cullberg får ersättning av staten med 332 226 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 252 396 kr arbete
- 11 475 kr tidsspillan
- 1 910 kr utlägg
- 66 445 kr mervärdesskatt

Karl David Lärkert får ersättning av staten med 137 311 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 103 099 kr arbete
- 6 750 kr tidsspillan
- 27 462 kr mervärdesskatt

Elisabeth Pettersson får ersättning av staten med 144 760 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 103 320 kr arbete
- 12 488 kr tidsspillan
- 28 952 kr mervärdesskatt

Staten ska stå för kostnaderna.

Yrkanden

Stämningsansökan, aktbilaga 75, 2023-01-27, åtalpunkt 1

Åklagaren har begärt att Erik Wanhatalo ska dömas för mord enligt 3 kap 1 § brottsbalken.

Gärningsbeskrivning

1.1 MORD (5000-K171073-22)

Erik Wanhatalo har dödat Somayyeh Pihl Nouri Zad, genom att strypa henne med händerna och/eller ett snöre. Det hände den 13 februari 2022 på Barrstigen 1, Bromma, Sverige.

Erik Wanhatalo begick gärningen med uppsåt.

Stämningsansökan, aktbilaga 75, 2023-01-27, åtalpunkt 2

Åklagaren har begärt att Erik Wanhatalo ska dömas för grovt barnfridsbrott enligt 4 kap 3 § 2 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2022.

Gärningsbeskrivning

2.1 GROVT BARNFRIDSBROTT (5000-K171073-22)

Erik Wanhatalo har dödat Somayyeh Pihl Nouri Zad på det sätt som anges i åtalpunkten 1. Det hände den 13 februari 2022 på Barrstigen 1, Bromma, Stockholms stad. Brottet bevitnades av Tor Wanhatalo som är son till Erik Wanhatalo och Somayyeh Pihl Nouri Zad.

Brottet bör bedömas som grovt eftersom det brott som bevitnats varit av mycket allvarlig art.

Erik Wanhatalo begick gärningen med uppsåt.

Stämningsansökan, aktbilaga 75, 2023-01-27, åtalpunkt 3

Åklagaren har begärt att Erik Wanhatalo ska dömas för brott mot griftefrid enligt 16 kap 10 § brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2022.

Gärningsbeskrivning

3.1 BROTT MOT GRIFTEFRID (5000-K171073-22)

Erik Wanhatalo har på Barrstigen 1 i Bromma lindat in den avlidna Somayyeh Pihl Nouri Zads kropp i en matta, placerat kroppen och mattan till en bil och kört till Kvarnholmen i Nacka där han kastat mattan och kroppen i vattnet. Erik Wanhatalo har därigenom behandlat den avlidna Somayyeh Pihl Nouri Zads kropp på ett skymfligt sätt. Det hände den 13 februari 2022 i Stockholms län.

Erik Wanhatalo begick gärningen med uppsåt.

Häktning m.m.

Åklagaren har begärt att Erik Wanhatalo ska vara kvar i häkte tills fängelsestraffet får verkställas.

Skadestånd

Tor Wanhatalo har begärt att Erik Wanhatalo ska betala skadestånd med 160 000 kr. Beloppet avser sveda och värk om 60 000 kr gällande mord (åtalpunkt 1) samt kränkningssersättning om 100 000 kr gällande grovt barnfridsbrott (åtalpunkt 2). Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 13 februari 2022 tills betalning sker.

Miriamme Saberi har begärt att Erik Wanhatalo ska betala skadestånd med 60 000 kr. Beloppet avser sveda och värk gällande mord (åtalpunkt 1). Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 13 februari 2022 tills betalning sker.

Javad Nouri Zad har begärt att Erik Wanhatalo ska betala skadestånd med 60 000 kr. Beloppet avser sveda och värk gällande mord (åtalpunkt 1). Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 13 februari 2022 tills betalning sker.

TINGSRÄTTENS PRÖVNING

YRKANDEN M.M.

Åklagaren har yrkat att Erik Wanhatalo ska dömas för mord, grovt barnfridsbrott och brott mot griftefrid i enlighet med vad som framgått i föregående avsnitt.

Javad Nouri Zad, Miriamme Saberi och Tor Wanhatalo har biträtt åtalet och yrkat att skadestånd ska betalas ut i enlighet med vad som framgått i föregående avsnitt.

Mojtaba Nouri Zad och Amin Nouri Zad har biträtt åtalet.

Erik Wanhatalo har förnekat ansvar för mord. Han har i huvudsak erkänt omständigheterna vid gärningen till den grad de kan anses utgöra grov misshandel och grovt vållande till annans död men uppgett att han saknade uppsåt till att döda Somayyeh Nouri Zad. Han har erkänt att han begått grovt barnfridsbrott (med hänvisning till hans inställning till första åtalspunkten) och brott mot griftefrid. Han har medgett Javad Nouri Zads och Tor Wanhatalos begärda skadeståndsbelopp men motsatt sig att betala skadestånd till Miriamme Saberi. Endast sättet att beräkna räntan på Miriamme Saberis skadestånd har han godtagit.

Erik Wanhatalo greps den 15 februari 2022 och har sedan dess varit frihetsberövad i målet. Tingsrätten har hållit huvudförhandling där det den 20 februari 2023 beslutades om att Erik Wanhatalo skulle genomgå en rättspsykiatrisk undersökning. Utlåtandet från undersökningen inkom till tingsrätten den 20 mars 2023. Tingsrätten höll därefter fortsatt huvudförhandling i målet den 27 mars 2023.

UTREDNINGEN

Åklagarens bevisning

Erik Wanhatalo har hörts över åtalet. Åklagaren har till stöd för sin talan som skriftlig bevisning åberopat händelserapporter, Missing Peoples efterlysning, planritningar och fotografier över bostaden, kommunikations- och rörelseanalys för Erik Wanhatalo och Somayyeh Nouri Zad, protokoll gällande aktiviteter på Erik Wanhatalos och Somayyeh Nouri Zads telefoner, promemoria gällande Verisure, en tidslinje avseende aktivitet i huset, promemoria över Erik

Wanhatalos resa till Fridhemsplan, en brottsplatsundersökning i bostaden, analys av snören och en undersökning av Erik Wanhatalos bil, dykpromemorior, protokoll och jämförelse för matta, protokoll från Sonarsök, rättsmedicinskt obduktionsprotokoll med tillhörande fotografier, rättsintyg avseende Erik Wanhatalo, samtalslista från Erik Wanhatalos telefon, data avseende samtal mellan Erik Wanhatalo och Somayyeh Nouri Zad, chattmeddelanden från Erik Wanhatalos telefon, NFC-redovisningar för textilier, tidigare anmälningar mellan Erik Wanhatalo och Somayyeh Nouri Zad, larmsamtal, del av filmad rekonstruktion över bostaden, övervakningsfilmer från tunnelbana, bensinstation och från bostaden.

Åklagaren har även begärt *förhör med Jörgen Winborg, poliserna Natasha Zadeh Pedersen, Hanna Svensson och Jonathan Bergman samt förhör med Anders Lindström och ST-läkaren Lydia Kahn.*

Miriamme Saberis bevisning

Miriamme Saberi har åberopat förhör med sig själv.

Erik Wanhatalos bevisning

Erik Wanhatalo har som bevisning åberopat chattar mellan honom och Somayyeh Nouri Zad, ljudfiler från samtal mellan honom och Somayyeh Nouri Zad, utdrag från en brottsplatsundersökning, kompletterande rättsintyg avseende honom och Somayyeh Nouri Zad, polisanmälan av honom samt förhör med Andreas Klemmensen, Martin Phil och Egidijus Galdikas.

Allmänt om tingsrättens redovisning av bevisningen

Den åberopade bevisningen har varit omfattande och har haft varierande betydelse för utgången i målet. Försättningsvis kommer tingsrätten återge den skriftliga och muntliga bevisningen i de delar av domskälen där den har haft huvudsaklig relevans. Förhöret med Erik Wanhatalo kommer inledningsvis återges med fokus på de delar som har med de åtalade gärningarna att göra.

Bakgrund

Erik Wanhatalo och Somayyeh Nouri Zad träffades under 2012 och gifte sig med varandra 2017. De hade ett barn tillsammans, Tor Wanhatalo, som vid tillfället för gärningarna var cirka sex månader gammal. Paret flyttade till ett hus i Bromma under 2018, efter att de tidigare hade bott i en lägenhet på Södermalm. Det har vidare framkommit att Erik Wanhatalo och Somayyeh Nouri Zad hade en konfliktfylld relation där det fanns anmälningar om våld från båda. Den 12 februari 2022, dvs. dagen innan den med åtalet avsedda händelsen ägde rum, kom Somayyeh Nouri Zad hem till huset efter att ha jobbat ett kvällspass på Södersjukhuset. Den 13 februari 2022 skulle Somayyeh Nouri Zad ha börjat jobba senare på dagen. Hon kom dock aldrig till jobbet. Tidigt på morgonen dagen efter kontaktade Erik Wanhatalo polisen och anmälde Somayyeh Nouri Zad försvunnen. Han berättade för polisen att hon inte kommit hem efter jobbet. Den 15 februari 2022 greps Erik Wanhatalo av polis. I april 2022 berättade Erik Wanhatalo för polisen att Somayyeh Nouri Zad var död och att han lagt henne i vattnet vid Kvarnholmen i Nacka. Efter ett par månaders sökande hittades hon i vattnet under september 2022.

Erik Wanhatalo har berättat i huvudsak följande om hans och Somayyeh Nouri Zads relation samt händelserna

Han och Somayyeh Nouri Zad träffades 2012. Efter ett år tillsammans flyttade de ihop på Södermalm. Till en början hade de en bra relation. De gjorde många roliga saker tillsammans och de ville båda skaffa barn. Efter ungefär ett halvår började dock bråken och dessa blev med tiden succesivt värre. Somayyeh Nouri Zad slog och kastade saker på honom. För att få slut på bråken brukade han gå ut ur huset och han sa ofta förlåt trots att han inte hade gjort något fel. När han inte hann gå ut var han tvungen att försvara sig genom att knuffa i väg henne åt sidan, allt för att få bort henne. Vid ett tidigare tillfälle hade hans hand under ett bråk råkat hamna på Somayyeh Nouri Zads hals, men det var då inte fråga om ett stryptag. Till en början var bråken mellan dem inte så frekventa men de tilltog efterhand och deras umgänge med goda vänner minskade då succesivt.

De gifte sig 2017 och köpte huset i Bromma 2018. Huset var enligt Somayyeh Nouri Zad ett renoveringsobjekt. Det kändes som en nystart för dem men renoveringen ledde dock till fler bråk. Somayyeh Nouri Zad var väldigt pedantisk så det blev bråk om bland annat städningen. Hon hotade honom när de bråkade och han blev även slagen av henne men han slog aldrig tillbaka. Vid två tillfällen kom polisen hem till dem med anledning av bråk efter att de flyttat till det nya huset. De jobbade mycket och all ledig tid förväntades han lägga på renoveringen av huset.

Efter många års försök blev Somayyeh Nouri Zad till slut gravid. När Tor Wanhatalo föddes hade de det bra under de första tre månaderna. Därefter blev det snabbt sämre igen. Somayyeh Nouri Zad började då hota med skilsmässa och sa att han skulle ut ur huset. Han började då dricka mer alkohol för att orka med situationen. De slutade då umgås med vänner. Han fick inte heller på egen hand träffa sina vänner eller sin familj. Somayyeh Nouri Zad tvingade honom också att sjukskriva sig med syftet att han skulle vara hemma och ta hand om Tor Wanhatalo medan hon själv, efter en kort föräldraledighet, skulle återvända till sitt arbete. Hans mående blev under denna tid allt sämre. Han drack ungefär fyra till fem öl varje dag. Han spelade in bråken mellan dem på sin mobiltelefon för att de efteråt skulle kunna lyssna på inspelningarna och då förstå att de inte kunde hålla på att bråka på det sätt som de gjorde. Han älskade den Somayyeh Nouri Zad han hade lärt känna från början och även om det var många problem mellan dem var det också många gånger bra. Någon gång hade han funderat på att lämna Somayyeh Nouri Zad, men han ville inte skilja sig eftersom han visste att ilskan från Somayyeh Nouri Zads sida egentligen berodde på andra saker. Han var bara den som hon tog ut sin ilska på och han trodde att det så småningom skulle bli bättre. Han jobbade som brandman innan sjukskrivningen. På den brandstation där han jobbade hade han också ett särskilt ansvar för sjukvårdsfrågor. Han var då bl.a. ansvarig för att utbilda sina kollegor i hjärt- lungräddning samt hantering av inre skador och större blödningar och hade själv fått gå många kurser inom dessa områden. Han har också under årens lopp räddat många liv i sitt yrke.

Lördagen den 12 februari 2022 jobbade Somayyeh Nouri Zad medan han tog hand om Tor Wanhatalo och sysslorna i huset. Somayyeh Nouri Zad kom hem senare på kvällen runt kl. 22.00-22.30. Han sov då i barnrummet tillsammans med Tor Wanhatalo. Han hade druckit ungefär tre till fyra öl den dagen.

På morgonen den 13 februari 2022 vaknade Tor Wanhatalo och han tog då hand om honom. De befann sig då huvudsakligen i köket på nedervåningen. Somayyeh Nouri Zad kom senare ner till dem. Hon var då irriterad. De pratade inte så mycket med varandra. Han minns bl.a. att Tor Wanhatalo kollade på hans telefon. Han gick ifrån köket en kort stund. När han kom tillbaka till köket såg han att hans telefon var borta. Han frågade då efter sin telefon men fick inget svar från Somayyeh Nouri Zad. Han hittade senare sin telefon ute i trädgården på baksidan av huset. När han kom in igen skrek hon att han skulle veta sin plats. Han flyttade då Tor Wanhatalo från köket eftersom han inte ville att barnet skulle vara i samma rum som dem när de skrek på varandra. Somayyeh Nouri Zad var arg och pratade för sig själv och ifrågasatte varför han flyttade på Tor Wanhatalo. Hon gick därefter ner på nedervåningen och in i badrummet samtidigt som hon

pratade med sig själv med hög röst. Hon ropade också åt honom att han skulle komma ner med telefonen och en matlåda. När han kom ner till henne var hon fortfarande arg och skrek kränkande ord till honom. Han gick sedan upp igen efter att ha ställt ner sakerna till henne.

Efter en stund var det tystare på nedervåningen. Han tog då ner Tor Wanhatalo och la honom på badrumsgolvet i en skötring. Det var något som han brukade göra. Hans avsikt var att Tor Wanhatalo skulle ligga kvar där tills det var dags att gå ut. När han hade lagt ner barnet i badrummet började han vika handdukar i tvättstugan. Han städade även upp i tvättstugan och la ett snöre och en trasa som låg på bänken i sin ficka. Snöret var från garaget och han hade tidigare använt snöret för att kunna hänga upp fågelmat utomhus. Han hade städat någon dag tidigare och hade då lagt snöret på bänken.

Somayyeh Nouri Zad skrek sedan på honom för hon ville att han skulle gå upp på övervåningen. Han gjorde som han blev uppmanad att göra men gick sedan ner igen eftersom Tor Wanhatalo blev ledsen och orolig. När han precis hade lyft upp Tor Wanhatalo skrek Somayyeh Nouri Zad att han inte fick röra barnet. Hon hade då en sax och en galge i handen och skrek att hon skulle hugga honom om han inte släppte ner Tor Wanhatalo. Han la därför ner barnet och kände att han behövde gå ut eftersom hon såg galen ut. Han vände sig om och fick då motta två hårda slag på ryggen. Han gick sedan ut och tog då bland annat en sväng till garaget. Han kan dock inte komma ihåg om han gick in i garaget. Efter cirka en minut kände han att han var tvungen att gå tillbaka eftersom han var orolig för Tor Wanhatalo. Han gick in cirka två meter i hallen och fick då syn på Tor Wanhatalo, som låg på badrumsgolvet. Somayyeh Nouri Zad kom samtidigt ut från tvättstugan och skrek att han skulle ut eller något sådant. Hon sa också att hon skulle hugga och döda honom. Hon hade då en galge i ena handen och en sax i den andra handen. Hon höll sina händer uppe i luften. Han tror att hon också skrek något om att han skulle ut. Hon flög sedan på honom. Hon slog honom med en knytnäve, dvs. den knytnäve hon höll galgen i, samt med galgen. Hon viftade samtidigt med saxen. Hon skrek också att hon skulle hugga och döda honom. Han knuffade då in henne i väggen mot pentryt, dvs den vägg på vilken tavlan sitter. Därefter gick hon emot honom igen. Hon såg då ännu galnare ut än vad hon tidigare hade gjort. Han satte upp sin högerarm som ett skydd när hon slog honom. Han kände att han fick slag på sina armar och axlar samt slag på huvudet. När hon slog honom i huvudet tänkte han att ”nu får det vara nog, jag måste bort härifrån”. Han kände samtidigt en fruktansvärd ilska i sin kropp. Han hade aldrig känt en sådan ilska förut. Ilskan fick honom att ta ett struhtag på Somayyeh Nouri Zad. Han tänkte då inte

att han skulle döda henne. Han ville inte döda henne. Det bara hände. När han hade tagit struptaget ”svartnade” det för honom.

Det är riktigt att Somayyeh Nouri Zad tidigare hade sagt att han borde sjukskriva sig för att hantera sin ilska men det var bara något hon sa som en ursäkt för att han skulle sjukskriva sig. Han har aldrig tidigare av ilska använt våld mot Somayyeh Nouri Zad, låt vara att han vid ett tidigare tillfälle på en Finlandsfärja av misstag råkade få upp en hand på hennes hals, som ett stryptag, men det var då inte meningen.

När han tog strupgreppet på Somayyeh Nouri Zad befann de sig vid pentrydörren cirka en meter ifrån tavlan på väggen. Han reagerade sedan på en ”duns” och kom då till sans igen efter att det hade svartnat för honom. Han och Somayyeh Nouri Zad befann sig då på avsatsen (en upphöjning av hallgolvet utanför tvättstugan). De hade förflyttat sig tre till fyra meter. Saxen och galgen låg cirka en meter ifrån avsatsen. Han minns inte vad som hände under denna förflyttning. När Somayyeh Nouri Zad låg raklång på golvet utanför tvättstugan visade hon inga livstecken. Han såg att han själv fortfarande hade en hand på Somayyeh Nouri Zads hals medan han hade den andra handen på golvet bredvid hennes huvud. Snöret hade han då i vänster hand, dvs. i den hand som låg på golvet. Snöret lade han därefter om Somayyeh Nouri Zads hals. Han kan inte förklara varför han la snöret runt Somayyeh Nouri Zads hals och drog åt. Han kände dock fortfarande en ilska när detta hände.

Han hade inte lindat snöret flera gånger runt Somayyeh Nouri Zads hals utan det var fråga om ett snöre som låg parallellt i fyra längder runt hennes hals. Han drog åt snöret runt Somayyeh Nouri Zads hals och höll snöret ådraget i ungefär tio sekunder innan han förstod vad han gjorde och släppte. Det var inte hans avsikt att döda Somayyeh Nouri Zad. Det snöre han använde sig av brukade han normalt förvara i sitt garage men han hade lagt det på bänken i tvättstugan dagen innan och det var därifrån han hade plockat upp snöret. Han är helt säker på att han inte hämtade snöret från garaget samma dag.

Vid tiden för händelsen drack han cirka fyra till fem starköl per dag. Just den dagen då händelsen ägde rum var han däremot nykter. Hans minneslucka från händelsen berodde på ilska. Det var som om han inte längre hörde något när händelsen ägde rum. Han hade då ingen kontroll över sin kropp. Han minns inte heller vad han tänkte när händelsen ägde rum. Han minns att han tog ett struptag på Somayyeh Nouri Zad men han minns inte om han klämde åt runt halsen. Han håller

med om att det dock kan antas att han gjort det. När han hade sträckt upp handen mot hennes hals tittade han bort. Han tittade inte in i Somayyeh Nouri Zads ögon. Han vet inte hur länge han höll strypgreppet. Han hade ingen kontroll över sig själv vid det tillfället. När han tog strypgreppet på Somayyeh Nouri Zad hade hon en sax och en galge i sina händer. Hans minns inte riktigt hur saxen var riktad i det läget. Det enda han minns när det gäller saxens riktning var att Somayyeh Nouri Zad riktade spetsen på saxen mot honom när hon kom ut från tvättstugan. Samtidigt hade hon en galge i den andra handen. Han blev aldrig träffad av saxen under händelseförloppet. Han hade inga huggskador alls efter händelsen. Han kan inte lämna någon förklaring till att Somayyeh Nouri Zad hade ett avslaget näsben. Han slog henne aldrig. Skadan kan ha uppkommit när han rullade Somayyeh Nouri Zad över kajkanten. Det var en slump att han hade snöret i sin ficka. Han hämtade inte snöret i garaget för att döda Somayyeh Nouri Zad. Han hade snöret i fickan och minns inte när han plockade upp det. Det måste ha varit när det var svart. Han drog snöret under Somayyeh Nouri Zads huvud. Det var då inte längre svart för honom. I det skedet av händelsen såg han inga livstecken från Somayyeh Nouri Zad. Hennes huvud var vridet mot väggen. Han tog sedan ett ”stryptag med snöret”, dvs. han lyfte först på Somayyeh Nouri Zads huvud, drog snöret under hennes huvud, korsade sina händer och tog ett stryptag. Han höll stryptaget i cirka 10 sekunder. Han tänkte då inte att han skulle döda henne. Han vet inte varför han gjorde som han gjorde. Det enda han vet är att han tänkte att han inte ville döda henne. Snöret var ådraget under cirka tio sekunder när hon var livlös. Han tittade inte på Somayyeh Nouri Zad när han drog åt snöret. Först när han hade släppt snöret tittade han på henne. Han vet inte varför han gjorde som han gjorde. Han trodde själv att han hade tagit bort snöret efter händelsen. Det är riktigt att han också sa till polisen att Somayyeh Nouri Zad var röd på huden där snöret hade suttit. Det visade sig senare att han hade misstagit sig eftersom snöret satt kvar runt Somayyeh Nouri Zads hals när hon hittades i vattnet. Hans minnesbild av att han hade tagit bort snöret från hennes hals var alltså felaktig.

Han vet vad som kan hända när man tar ett stryptag på någon. Han är också medveten om att det är förenat med livsfara att dra åt ett snöre runt någons hals. Vad han tänkte när han gjorde så på Somayyeh Nouri Zad minns han dock inte.

Trots att han är sjukvårdsutbildad övervägde han inte vid något tillfälle att rädda livet på Somayyeh Nouri Zad. Han slutade tänka på henne under händelsen. Han vet att ABC betyder andning, blödning och chock. Han övervägde aldrig vid något tillfälle att kontrollera om Somayyeh Nouri Zad hade fria luftvägar. Han övervägde inte heller att göra hjärt- och lungräddning på Somayyeh

Nouri Zad och ringde inte heller efter ambulansen. Det enda han tänkte på under händelsen var att han ville ta sig ut därifrån.

När han och Tor Wanhatalo hade gått ut från huset gick de först runt kvarteret. Han hade då svårt att acceptera vad som hänt. Han gick därför in i huset igen och såg då Somayyeh Nouri Zad ligga på det ställe där han hade lämnat henne. Han kände panik och ilska. Han var då inte längre arg på henne utan på sig själv. Han försökte sedan få det att se ut som om ingenting hade hänt. Han tog också hennes telefon och gick ut ur huset. Han måste ha larmat dörren vid ungefär den tid som Somayyeh Nouri Zad brukade gå till jobbet även om han inte kan komma ihåg det idag. Han lämnade sedan huset med hennes telefon på sig samt tog den väg som hon brukade ta när hon åkte till jobbet. När han var på Fridhemsplan ställde han sig också vid den busshållplats som Somayyeh Nouri Zad brukade ta bussen ifrån. Han kände samtidigt panik och ilska mot sig själv igen. Han tog sedan av sig sina handskar och slängde därefter Somayyeh Nouri Zads telefon och sina handskar i papperskorgen vid busshållplatsen. Han åkte sedan tillbaka till huset. Det var då han tänkte att han skulle behöva gömma Somayyeh Nouris kropp. Han hämtade sedan en matta och la in Somayyeh Nouri Zads kropp i denna. Han plockade också upp saxen och galgen som låg kvar på golvet och rättade till en tavla som hade hamnat snett under bråket. Han slängde också en del av Somayyeh Nouri Zads kläder dagen efter händelsen. Han tänkte då att kläderna måste bort. Han kommer inte ihåg att han hade någon kontakt med kollegor eller någon annan under denna tid. Efter en stund var hans enda tanke att mattan och Somayyeh Nouri Zad behövde försvinna från huset. Han la in mattan med Somayyeh Nouri Zads kropp i bakluckan på bilen. Han var sedan kvar i huset tills han bestämde sig för att åka ut med bilen. Han tog då med sig Tor Wanhatalo till bilen. Han hade då fortfarande inte bestämt sig för var eller hur han skulle gömma Somayyeh Nouri Zad. Han körde först planlöst och svängde till slut av vid Nacka och åkte ner till Kvarnholmen. Han tvekade en stund men kände sedan en ilska som fick honom att gå ut, öppna bagageluckan och lyfta ut mattan samt sedan rulla ner mattan med Somayyeh Nouri Zad i vattnet. Därefter körde han hem igen. Han ringde sedan några samtal till Somayyeh Nouri Zads telefon. Syftet med det var att det skulle se ut som att han försökt nå henne. Han hade också kontakt med Somayyeh Nouri Zads pappa, Javad Nouri Zad, och polisen. Han greps den 15 februari 2022. Han valde till en början att inte berätta något om händelsen. Han ville att Tor Wanhatalo skulle bli omhändertagen av socialtjänsten innan han gjorde det.

DOMSKÄL – TINGSRÄTTENS BEDÖMNING

Rättsliga utgångspunkter

Åklagaren har hela bevisbördan i brottmål och är den som ska styrka att den påstådda gärningen har ägt rum. Genom den utredning som åberopats ska det vara ställt utom rimligt tvivel att den tilltalade har begått den gärning som han eller hon blivit åtalad för och att det har gått till på det sätt som åklagaren har gjort gällande. Det gäller även frågan om uppsåt. Först om åklagarens bevisning är tillräcklig ska den tilltalades berättelse värderas som motbevisning till det som lagts henne eller honom till last. Den tilltalades uppgifter ska godtas om inte åklagaren kan motbevisa dessa eller om de är av sådan karaktär att uppgifterna kan lämnas utan avseende.

Enligt 3 kap. 1 § brottsbalken döms den som berövar annan livet till fängelse på viss tid, lägst tio och högst arton år, eller på livstid. Om brottet med hänsyn till de omständigheter som föranlett gärningen eller annars är att anses som mindre grovt döms gärningspersonen för dråp enligt 3 kap. 2 § brottsbalken.

En gärning bedöms som mord eller dråp endast om det har varit fråga om ett uppsåtligt dödande. Det krävs därmed att gärningspersonen har agerat med ett avsiktsuppsåt, insiktsuppsåt eller likgiltighetsuppsåt. Vad dessa begrepp betyder framgår av tingsrättens bedömning nedan.

Erik Wanhatalo ska dömas för mord

Åklagaren har bevisat att Somayyeh Nouri Zad avled genom strypning

Inledningsvis ska tingsrätten göra en bedömning av om åklagarens utredning styrker att Somayyeh Nouri Zad har avlidit genom strypning i enlighet med gärningsbeskrivningen. Den huvudsakliga bevisningen presenterad av åklagaren vid denna prövning är det obduktionsprotokoll och de förhörsuppgifter som lämnats av rättsläkaren Lydia Kahn.

Genom obduktionsprotokollet har i huvudsak följande framgått angående de fynd som har påträffats. På Somayyeh Nouri Zads kropp har det funnits ett hampasnöre kring halsen bestående av fyra, delvis uppluckrade, parallella snören. Under snörena påvisades en horisontell snörfåra som utgjordes av en missfärgning på huden. Omständigheterna kring snörfåran talade starkt för att den uppkommit till följd av att snöret legat an mot fåran i huden. Det har inte varit möjligt att utesluta att snörfåran helt eller delvis uppkommit efter döden till följd av att snöret legat mot huden under

en lång tid. Brott har funnits både på tungbenets högra utskott och på sköldbroskets övre högra horn. Utseendena talade starkt för att de uppkommit till följd av trubbigt våld mot den högra sidan av halsens framsida. Det har dock inte med säkerhet varit möjligt att bedöma om skadorna uppkommit innan, i samband med, eller efter dödsfallet. Någon säker entydig dödsorsak har inte kunnat fastställas. Undersökningsfynden, tillsammans med avsaknaden av konkurrerande dödsorsaker, är dock förenliga med att döden orsakades genom stryptag med händerna eller ett snöre.

Rättsläkaren Lydia Kahn har hörts angående obduktionen av Somayyeh Nouri Zad. Hon har i huvudsak berättat följande. För att en snörfåra ska uppkomma vid de aktuella omständigheterna krävs inte särskilt mycket tryck. Det räcker att snöret legat mot halsen. Det går inte säga om snöret lagts runt halsen som fyra parallella snören eller om snöret har snurrats runt halsen flera varv. Snöret fanns under sköldbrosket. För att snöret skulle ha kunnat orsaka brottet på sköldbrosket och tungbenet förutsätter det att snöret har åkt ner efteråt. För att brott på tungbenet och sköldbrosket ska uppkomma krävs det mer än en helt lindrig kraft. Det är benstrukturer som inte faller sönder av sig själva till följd av likomvandling. Exakt vilken kraft som krävs för att förorsaka brott på sköldbrosket och tungbenet kan man dock inte uttala sig om. Skador som tyder på annat typ av våld mot halsen har inte funnits. Det är därför som man genom undersökning har landat i slutsatsen att det var trubbigt våld mot halsen som orsakade skadorna på sköldbrosket och tungbenet. Det går inte heller att avgöra när dessa skador uppkommit i förhållande till dödsfallet. På kroppen saknades dock andra typer av skador eller sjukdomar som kunde förklara dödsfallet och det fanns inget som talade emot att det var trubbigt våld mot halsen, dvs. strypning, som orsakade Somayyeh Nouri Zads död. Inte heller har några toxiska substanser påvisats som skulle kunna förklara att Somayyeh Nouri Zad avlidit till följd av en förgiftning.

Sammanfattningsvis konstaterar tingsrätten att det genom obduktionsprotokollet, rättsläkaren Lydia Kahns uppgifter och Erik Wanhatalos egna uppgifter är styrkt att Somayyeh Nouri Zad avled till följd av ett stryptag med händer och/eller ett snöre.

Erik Wanhatalo har erkänt att det var han som dödade Somayyeh Nouri Zad och hans erkännande vinner stöd av övrig utredning

Utifrån de övervakningsfilmer och dörrloggar som har inhämtats från Erik Wanhatalos och Somayyeh Nouri Zads bostad har det framgått i huvudsak följande angående förmiddagen den 13 februari 2022. Vid cirka kl. 10.14 öppnades entrédörren vid mellanplanet i huset och en telefon

kastades ut genom dörren. Därefter, cirka kl. 10.23, kom Erik Wanhatalo ut genom samma dörr och hämtade telefonen. Senare, cirka kl. 11.00, öppnades och stängdes dörren på nedervåning samt garagedörren. Efter detta skedde ingen aktivitet som framgått av loggar eller kameror från huset. Det var först cirka kl. 11.44 som entrédörren på mellanplanet öppnades och Erik Wanhatalo gick ut för att ordna med barnvagnen. Under tiden som Erik Wanhatalo ordnade med vagnen kan man se att han vid flera tillfällen undersökte sina händer, knöt nävarna och spretade ut fingrarna. Erik Wanhatalo gick sedan in igen varefter entrédörren på nedervåning öppnades och stängdes för sista gången cirka kl. 12.31. Ingen aktivitet skedde därefter i huset förrän Erik Wanhatalo kom tillbaka med Tor Wanhatalo i barnvagnen cirka kl. 13.52. Det har även skett undersökningar av Erik Wanhatalos mobiltelefon där det bland annat kunnat konstaterats att hans telefon var uppkopplad mot en mast som sannolikt täckte bostaden samt att den positionerade sig på bostadsadressen vid den tid då gärningen enligt åklagaren ska ha skett. Även Somayyeh Nouri Zads telefon kopplade på förmiddagen upp vid bostadsadressen via olika aktiviteter, såsom BankID och en mailapplikation.

Genom utredningen är det visat att Erik Wanhatalo, Somayyeh Nouri Zad och deras gemensamma barn Tor Wanhatalo var de personer som befann sig i huset under förmiddagen den 13 februari 2022. Under denna tid har det varit aktivitet i huset vilket framgått av den bevisning som förevisats av åklagaren. Aktiviteten upphörde dock från cirka kl. 11.00 till kl. 11.44. Från den här tiden upphörde även livstecknen/aktiviteter från Somayyeh Nouri Zad.

Tingsrätten finner mot denna bakgrund och övrig utredning att det är visat att Somayyeh Nouri Zad vid denna tidslucka blev dödad genom strypning och att Erik Wanhatalo är den enda person som har kunnat vara den som utövade strypvåld mot henne. Någon annan gärningsperson har inte varit möjlig. Utredningen överensstämmer dessutom med vad Erik Wanhatalo själv har berättat om händelseförloppet.

Åklagaren har bevisat att Erik Wanhatalo agerade med avsiktsuppsåt när han ströp Somayyeh Nouri Zad till döds

Som även tidigare nämnts bedöms en gärning som mord eller dråp endast om det har varit fråga om ett uppsåtligt dödande. Det krävs därmed att gärningspersonen har agerat med ett avsiktsuppsåt, insiktuppsåt eller likgiltighetsuppsåt. Avsiktuppsåt innebär att gärningspersonen har haft en avsikt att uppnå en effekt, dvs. att personen ska dö, och också uppfattat den effekten som praktiskt möjlig. Insiktuppsåt innebär att gärningspersonen visserligen inte eftersträvat denna effekt men förstått att den skulle inträffa eller att den var praktiskt taget oundviklig.

Likgiltighetsuppsåt, den nedre gränsen för uppsåt, innebär att gärningspersonen var medveten om risken för effekten och att gärningspersonen varit likgiltig inför den effekten (se Högsta domstolens redogörelse gällande de olika formerna av uppsåt i NJA 2016 s. 763 p. 9-14).

För att Erik Wanhatalo ska kunna dömas för mord krävs det alltså att han har agerat med uppsåt. En utgångspunkt vid bedömningen av om en person har haft uppsåt till ett kroppsligt angrepp är angreppssättet och den effekt som detta typiskt sett är ägnat att orsaka. Utöver detta kan omständigheter före och efter gärningen samt motivbilden vara av betydelse vid bedömningen av frågan om uppsåt (se NJA 2012 s. 45 p. 10).

Rättsläkaren Lydia Khan har, när det gäller händelseförloppet vid strypning i allmänhet, berättat i huvudsak följande. Vid strypvåld som leder till döden genomgår personen tre olika stadier. Tiden för hur lång tid det tar för en person att avlida är olika men alla går igenom samma stadier. Vid första stadiet är personen fortsatt medveten och upplever s.k. lufthunger när kroppen försöker få luft. Kroppen hamnar då i ett ökat stressläge. I stadiet efter, det s.k. konvulsionsstadiet, hamnar kroppen till slut i medvetslöshet eftersom hjärnan fått för mycket syrebrist. Det är inte möjligt för en person som är medvetslös att ge ifrån sig rörelser då hjärnan inte kan skicka ut signaler till kroppens muskler. En medvetslös person kan därför inte heller stå upp på egen hand. Personen kan vid medvetslöshet vakna upp av sig själv om stryptaget släpps. Tiden för att en person ska hamna i medvetslöshet vid strypning kan inte avgöras med säkerhet. I det fall man helt stänger blodflödet till hjärnan rör det sig om ungefär 20–30 sekunder. Detta är dock individuellt baserat på individens behov av syre vid tillfället varför det även kan ta kortare tid än så. Kroppens behov av syre kan exempelvis öka av att befinna sig i ett stresstillstånd. Tiden för att hamna i medvetslöshet är i vart fall inte ett momentant förlopp och det är inte en obetydlig tid som krävs. För att stoppa blodtillförseln i halsen krävs ett visst tryck, ungefär 5 kg. Avbryts inte strypningen under medvetslösheten hamnar personen i ”the point of no return”. För att en person ska vakna när den punkten har nåtts krävs det medicinska insatser utifrån. Det är inte möjligt att avgöra hur lång tid det tar till ”the point of no return” från det att kroppen hamnar i medvetslöshet. I det tredje och sista stadiet blir pulsen svagare och kroppens funktioner tappar till slut sin aktivitet. Stadierna följer efter varandra utan yttre påverkan när man väl satt i gång en händelsekedja och personen har hamnat i konvulsionsstadiet. Det går inte säga hur lång tid det tar att gå igenom samtliga stadier som leder till döden. Det handlar generellt om mer än någon minut men avgörs i slutänden av individuella omständigheter och yttre faktorer.

Tingsrätten gör följande bedömning

Det finns inte någon annan utredning om själva händelseförloppet än Erik Wanhatalos egna uppgifter, varför dessa läggs till grund för bedömningen.

Tingsrätten vill också inledningsvis framhålla att det är uppsåtet vid den tid under vilken gärningen begås som ska bedömas. Att man ångrar sitt agerande omedelbart efter att man har dödat någon är inte relevant.

Av rättsläkaren Lydia Kahns uppgifter framgår att det har krävts mer än en helt lindrig kraft för att orsaka brott på Somayyeh Nouri Zads sköldbrusk och tungben. Det har dock inte gått att klarlägga om det var Erik Wanhatalos händer eller det åtdragna snöret som förorsakade dessa brott.

Såvitt framgått av Erik Wanhatalo egna uppgifter inleddes händelsen bland annat med att Somayyeh Nouri Zad angrep honom med en sax och en galge. Enligt Erik Wanhatalo blev han då, efter att han fått ett slag i huvudet, så ilsken att det "svartnade" med följden att han helt och hållet tappade kontrollen över sig själv och då tog ett stryptag på Somayyeh Nouri Zad med sina händer. Detta minns han. Därefter har han en minneslucka. Han minns inte att han klämde åt runt hennes hals men han har dragit den slutsatsen eftersom hans nästa minnesbild är att Somayyeh Nouri Zad låg livlös på golvet och att han då fortfarande hade sin hand på hennes strupe. Enbart utifrån dessa uppgifter kan slutsatsen inte dras att Erik Wanhatalo agerade med avsikt att döda Somayyeh Nouri Zad.

När Erik Wanhatalos kom till sans igen och då blev medveten om vad som hände i rummet där han befann sig såg han dock, enligt sina egna uppgifter, att Somayyeh Nouri Zad låg livlös/medvetlös på golvet. I stället för att i det läget försöka rädda Somayyeh Nouri Zads liv fortsatte han då att strypa henne, fast då med ett hampasnöre. I detta sammanhang bör särskilt framhållas att Erik Wanhatalo är brandman och att han på sin arbetsplats har haft ett särskilt ansvar bland annat för att utbilda sina kollegor i hjärt- lungräddning och annan sjukvård som handlar om att rädda liv. Det har också framkommit att Erik Wanhatalo vid många tillfällen i sitt yrke använt sig av dessa kunskaper. Några försök att rädda livet på Somayyeh Nouri Zad, när hon låg medvetlös/livlös på golvet, gjorde han dock inte. Han gjorde inte ens några sådana överväganden. Han ringde inte heller efter en ambulans.

Erik Wanhatalos uppgifter i denna del vinner stöd av det förhållandet att Somayyeh Nouri Zad hade ett hampasnöre bestående av fyra parallella snören runt sin hals när hon påträffades i vattnet.

Någon förklaring till varför Erik Wanhatalo började strypa Somayyeh Nouri Zad med ett snöre när hon låg livlös/medvetlös på golvet har han inte kunnat lämna om man bortser från att han sagt att han då fortfarande var arg på henne.

Vid en samlad bedömning av Erik Wanhatalos agerande när han dödade Somayyeh Nouri Zad kan någon annan rimlig slutsats inte dras än att han avsiktligt, dvs. med avsiktsuppsåt, dödade henne.

Erik Wanhatalos agerande var uppenbart oförsvarligt

Erik Wanhatalo agerade enligt sina egna uppgifter efter ett angrepp mot honom från Somayyeh Nouri Zads sida. Han har till sitt försvar sagt att han blev så arg på henne att "det svartnade". I detta sammanhang vill tingsrätten särskilt framhålla att Erik Wanhatalo var brandman och även särskilt utbildad inom sjukvård. Han måste därför sedan tidigare ha haft erfarenhet av väldigt stressfulla situationer.

Med beaktande av samtliga omständigheter kan tingsrätten inte komma till någon annan rimlig slutsats än att Erik Wanhatalos agerande var uppenbart oförsvarligt. Omständigheterna var inte sådana att Erik Wanhatalo svårligen kunde besinna sig. Gärningen är därmed straffbar.

Gärningens rubricering

Utgångspunkten är att uppsåtligt dödande ska bedömas som mord. Enligt rättspraxis krävs för att det i stället ska dömas till dråp att omständigheterna vid en samlad bedömning framstår som klart förmildrande (se NJA 2013 s. 376 och NJA 2016 s. 809). De ändringar i straffbestämmelsen om mord som trädde i kraft den 1 januari 2020 har inte avsett att medföra några förändringar i gränsdragningen mellan mord och dråp (se prop. 2018/19:138 s. 30).

Det är inte visat annat än att Erik Wanhatalo genomförde gärningen efter det att han själv utsatts för visst våld och hot från Somayyeh Nouri Zads sida. Om en person har begått gärningen i stark affekt till följd av en provokation från offrets sida är det en omständighet som kan få betydelse för om brottet ska anses som dråp. Gärningsmannens psykiska särdrag eller att han eller hon har varit starkt pressad kan också beaktas vid den bedömningen. Även det förhållandet att gärningen har begåtts i en nödvärnsliknande situation kan vägas in. Vad som har framkommit av utredningen

visar dock att våldet som orsakade Somayyeh Nouri Zads död har utövats även efter det att hon varit medvetlös och inte kunnat göra något motstånd eller utgjort något hot. Våldet har även utövats under en inte alltför kort tid och det förekommer flertalet försvårande omständigheter. Vad som i övrigt har framkommit utgör inte sådana omständigheter som kan anses vara så klart förmildrande att gärningen ska rubriceras som dråp. *Erik Wanbatalo ska därför dömas för mord på Somayyeh Nouri Zad.*

Erik Wanbatalo ska dömas för grovt barnfridsbrott

Till ansvar för barnfridsbrott enligt 4 kap. 3 § brottsbalken döms den som begår en brottslig gärning, däribland mord, om gärningen har bevittnats av ett barn som är närstående till gärningsmannen och den som gärningen har begåtts mot. Vid grovt barnfridsbrott döms personen till fängelse i lägst nio månader och högst fyra år. Vid bedömningen av om brottet ska betraktas som grovt ska särskilt beaktas om den gärning som har bevittnats har varit av mycket allvarlig art eller om gärningsmannen visat särskild hänsynslöshet.

Den omständigheten att barnet ska ha bevittnat händelsen innebär enligt förarbeten att barnet ska ha sett eller hört den brottsliga gärningen begås. Det är alltså inte tillräckligt att barnet enbart har sett följderna av gärningen eller att barnet upplevt att våldsamheter är på gång. För att barnet ska anses ha sett eller hört den brottsliga gärningen krävs att barnet på något sätt har uppfattat händelseförloppet genom att se eller höra de moment i gärningen som gör den straffbar, exempelvis att det förekommit våld. Däremot behöver barnet inte ha bevittnat hela händelseförloppet. Vid bedömningen av vad barnet har bevittnat måste beaktas att det inte behöver finnas någon insikt hos barnet att det varit fråga om ett brott som ingår i den i paragrafen angivna brottskatalogen. Barnet behöver inte heller kunna ge uttryck för sin upplevelse. Som exempel anges i förarbeten att ett spädbarn i sin mammas famn som blivit utsatt för våld kan anses ha bevittnat den händelsen även om barnet inte har förmåga att ge uttryck för sina upplevelser. Det är inte heller nödvändigt att barnet har varit i samma rum som där gärningen begicks (se prop. 2020/21:170 s. 45).

Som bevisning i denna del har åklagaren åberopat i huvudsak bilder från nedervåningen i huset samt en rekonstruktion genom vilken husets nedervåning har filmats. Av utredningen har det framgått att händelserna som föranledde gärningen startade i nära anslutning till badrummet. Somayyeh Nouri Zad ska sedan ha hamnat på avsatsen utanför tvättstugan. Från öppningen vid badrummet fram till avsatsen rör det sig om cirka tre till fyra meter. Det är inte möjligt att från

badrummet se avsatsen utanför tvättstugan. Erik Wanhatalo har berättat att Tor Wanhatalo låg inne på badrumsgolvet. Han har också berättat att Tor Wanhatalo var ledsen och orolig efter gärningen men att han inte skrek.

Tingsrätten ska göra en bedömning av om det är ställt utom rimligt tvivel att omständigheterna var sådana att Tor Wanhatalo bevittnade gärningen. Han var vid tillfället för gärningen cirka sex månader gammal. Våldet och strypningen startade i nära anslutning till badrummet. Det har inte varit fråga om ett kortfattat förlopp och Somayyeh Nouri Zad har, i vart fall innan hon blev medvetslös, kämpat mot Erik. Det är uteslutet att Tor Wanhatalo inte hörde och därmed uppfattade det tumult som skedde när Erik Wanhatalo påbörjade strypningen av Somayyeh Nouri Zad. Det krävs inte att Tor Wanhatalo ska ha haft en insikt om att ett mord begicks eller uppfattat att Somayyeh Nouri Zad slutligen avled.

Tingsrätten finner vid en samlad bedömning av omständigheterna att Tor Wanhatalo får anses ha bevittnat gärningen i enlighet med vad som krävs enligt lag. Erik Wanhatalo la själv ner Tor Wanhatalo på badrumsgolvet och har haft uppsåt till att han bevittnade gärningen. Erik Wanhatalos erkännande vinner alltså stöd av övrig utredning. Gärningen har varit av mycket allvarlig art och Erik Wanhatalo ska därför dömas till ansvar för grovt barnfridsbrott.

Erik Wanhatalo ska dömas för brott mot griftefrid

Enligt 16 kap. 10 § brottsbalkens dåvarande lydelse innan den 1 juli 2022 framgår att den som obehörigen flyttar, skadar eller skymfligen behandlar lik eller avlidens aska, öppnar grav eller eljest gör skada eller ofog på kista, urna, grav eller annat de dödas vilorum eller på gravvård, döms för brott mot griftefrid till böter eller fängelse i högst två år.

Erik Wanhatalo har berättat att han under dagen och kvällen efter det att han hade dödat Somayyeh Nouri Zad rullade in hennes kropp i en matta, körde henne till Kvarnholmen samt rullade ner mattan och kroppen i vattnet. Utredningen i målet ger stöd till hans uppgifter.

Tingsrättens bedömning är att det aktuella agerandet utgjorde en sådan gärning som inneburit att Erik Wanhatalo behandlat Somayyeh Nouri Zad skymfligt. Han har haft uppsåt till gärningen. Själva förfarandet, som till tid och plats i huvudsak skiljer sig från mordet, var inte en sådan handling som ska anses vara medbesträffad av det genomförda mordet. Erik Wanhatalo ska därmed, i enlighet med sitt erkännande, även dömas för brott mot griftefrid.

Påföljden bestäms till fängelse på livstid

Erik Wanhatalo är inte dömd för brott sedan tidigare. Han döms nu för mord, grovt barnfridsbrott samt brott mot griftefrid. Påföljden för de aktuella gärningarna kommer huvudsakligen att bestämmas av påföljden för mordet på Somayyeh Nouri Zad. Det kan konstateras att Erik Wanhatalo har genomgått en rättspsykiatrisk undersökning där det framkommit att han inte har begått de aktuella gärningarna under påverkan av en allvarlig psykisk störning. Vidare hade inte Erik Wanhatalo en allvarlig psykisk störning vid tiden för undersökningen. Det saknas därmed förutsättningar att överlämna honom till rättspsykiatrisk vård och han kan därmed dömas till fängelse.

Enligt 29 kap. 1 § brottsbalken ska straff bestämmas inom ramen för den tillämpliga straffskalan efter brottets straffvärde. Vid bedömningen av straffvärdet ska beaktas den skada, kränkning eller fara som gärningen har inneburit, vad den tilltalade har insett eller borde ha insett samt de avsikter och motiv som den tilltalade har haft. Vilken form av uppsåt som har förelegat får därför stor betydelse. Ett brott som begås med avsiktssuppsåt har normalt ett högre straffvärde än ett brott som begås med likgiltighetsuppsåt. Därutöver har även en planerad gärning där den brottsliga handlingen begås i syfte att uppnå ett längre bort liggande mål ett högre straffvärde än en handling som sker av impuls. Straffskalan för mord sträcker sig från tio års fängelse till fängelse på livstid. Utgångspunkten är att mord ska anses ha ett straffvärde som motsvarar fängelse i sexton år om det inte finns några försvårande eller några förmildrande omständigheter (se NJA 2021 s. 583 p. 6 och 9).

I 3 kap. 1 § brottsbalken anges att som skäl för livstids fängelse ska det särskilt beaktas om gärningen föregåtts av noggrann planering, präglats av särskild förslagenhet, syftat till att främja eller dölja annan brottslighet, inneburit svårt lidande för offret eller annars varit särskilt hänsynslös. Vid bedömningen måste domstolen pröva i vilken utsträckning gärningen, sedd som en helhet, präglas av sådana omständigheter som kommer till uttryck i lagtexten och i vilken grad de har förelegat. En helhetsbedömning ska alltid göras innan ett livstidsstraff döms ut för att domstolen ska försäkra sig om att omständigheterna kring gärningen sammantagna är sådana att ett livstidsstraff är befogat (se NJA 2021 s. 583 p. 16 och 17). Vid denna bedömning ska också förmildrande omständigheter beaktas. Även om det inte finns några påtagliga förmildrande omständigheter måste tingsrätten pröva i varje enskilt fall om omständigheterna kring gärningen sammantagna är sådana att ett livstidsstraff är befogat (se NJA 2021 s. 32 p. 19).

En gärning kan enligt förarbetena anses särskilt hänsynslös exempelvis på grund av att den riktar sig mot en närstående, att brottsoffret har befunnit sig i en skyddslös ställning, att brottet har utförts i offrets hem eller att brottet har förövats inför ögonen på närstående till offret (se prop. 2018/19:138 s. 33). Att ett mord riktar sig mot en nära anhörig som exempelvis en make eller sambo kan alltså ge anledning att bedöma gärningen som särskilt hänsynslös och därmed tala för livstids fängelse. Det gäller särskilt när gärningsmannen och offret bor ihop och i synnerhet inom ramen för varaktiga familjeförhållanden där intresset av trygghet och ömsesidig tillit är särskilt stort. Våld mot närstående i det gemensamma hemmet får normalt anses ha ett särskilt högt straffvärde. Likväl när en förälder dödar den andra föräldern i närvaro av minderåriga barn då det i de flesta fall finns anledning att bedöma gärningen som särskilt hänsynslös (NJA 2021 s. 583 p. 19-22).

Att gärningen inneburit svårt lidande tar sikte på brottsoffrets situation. Svårt lidande omfattar ett antal olika faktorer som påverkar offret, exempelvis att våldet har varit kraftigt, att offret har tillfogats omfattande eller allvarliga skador, att offret har upplevt svår smärta, att gärningen har haft karaktär av avrättning, att förloppet har varit utdraget och att offret har känt stark dödsångest (se prop. 2018/19:138 s. 33). Det ska i detta sammanhang framhållas att offret vid ett mord så gott som alltid upplever lidande. För att denna omständighet ska beaktas krävs därför att ett svårt lidande kan konstateras (se NJA 2021 s. 32 p. 25).

Tingsrätten gör följande bedömning

Åklagaren har lyft fram en rad omständigheter som skulle kunna tala för att gärningen skulle vara planerad. Åklagaren har då bland annat hänvisat till att Erik Wanhatalo en kort tid före händelsen var ute i garaget där han normalt förvarar den typ av hampasnöre som Erik Wanhatalo använde sig av när han i slutskedet av händelsen ströp Somayyeh Nouri Zad. Åklagaren har också hänvisat till en rad ljudinspelningar som Erik Wanhatalo själv åberopat som bevisning i målet, dvs. inspelningar som Erik Wanhatalo gjort i smyg när Somayyeh Nouri Zad med hårda och mycket provocerande ord utsätter honom för verbala kränkningar. Denna bevisning är dock inte tillräcklig för slutsatsen att mordet skulle vara planerat.

Det finns inte skäl för att ifrågasätta att Somayyeh Nouri Zad vid gärningen måste ha känt dödsångest och upplevt ett lidande. Av den utredning som tingsrätten har att utgå ifrån, dvs. främst Erik Wanhatalos uppgifter, framgår dock inte annat än att det varit fråga om ett relativt

kortvarigt händelseförlopp innan hon förlorade medvetandet. Den omständigheten att Somayyeh Nouri Zad vid gärningen måste ha känt dödsångest och upplevt ett lidande är därför inte en omständighet som motiverar att påföljden bestäms till livstid.

Av betydelse i försvårande riktning är dock att Erik Wanhatalo och Somayyeh Nouri Zad var närstående och att de hade ett barn tillsammans som bara var cirka ett halvår gammalt. Erik Wanhatalo och Somayyeh Nouri Zad hade varit tillsammans sedan 2012 och hade gifte sig 2017. De levde i ett gemensamt hem och hade ett varaktigt förhållande bakom sig. Vidare konstaterar tingsrätten att gärningen begicks i hemmet. Tingsrätten har också funnit styrkt att det lilla spädbarnet i juridisk mening bevittnade mordet.

Av betydelse är också att tingsrätten funnit styrkt att Erik Wanhatalo har agerat med avsiktssuppsåt samt att det egentligen inte finns några förmildrande omständigheter som kan anses vara relevanta. Försvaret har visserligen som en förmildrande omständighet lyft fram att gärningen föregicks av ett fysiskt angrepp från Somayyeh Nouri Zads sida och att Erik Wanhatalo bara försvarade sig när han dödade Somayyeh Nouri Zad. Som tingsrätten tidigare lyft fram gjorde dock Erik Wanhatalo, när Somayyeh Nouri Zad låg medvetslös/livlös på golvet, inte några som helst försök att rädda hennes liv trots att han på grund av sitt yrke som brandman och hans särskilda ansvar för livräddningsfrågor på jobbet hade synnerligen goda kunskaper inom det området. Erik Wanhatalo valde inte heller att ringa efter ambulansen. I stället gjorde han bara saken ännu värre genom att på nytt börja strypa Somayyeh Nouri Zad, fast då med ett snöre, dvs. i en situation där det inte längre handlade om att försvara sig själv. Erik Wanhatalo kan därför inte som en förmildrande omständighet åberopa att Somayyeh Nouri Zad först angrep honom med en sax och en galge. För tingsrätten framstår det i stället som uppenbart att Erik Wanhatalo, i den stund då Somayyeh Nouri Zad låg livlös/medvetslös på golvet och han då lade ett snöre runt Somayyeh Nouri Zads hals och därefter ströp henne med snöret, bara ville att hon skulle dö. Med andra ord var det i det läget mer fråga om en avrättningsliknande situation än en situation där man i stridens hetta skulle kunna gå lite för långt i syfte att försvara sig själv mot ett angrepp. Att händelsen inleddes med ett angrepp med våldsinslag från offrets sida bör därför inte tillgodoräknas Erik Wanhatalo som en förmildrande omständighet vid straffmätningen.

Erik Wanhatalos agerande med Somayyeh Nouri Zads kropp efter händelsen är också en mycket försvårande omständighet som ska beaktas vid straffmätningen.

Som en förmildrande omständighet har Erik Wanhatalo själv lyft fram att han genom sitt erkännande och all den information han lämnat om händelsen bidraget till att utredningen kunnat färdigställas och åtal väckas. Det är visserligen riktigt att Erik Wanhatalo efter ett par månader i häktet valde att berätta vad som hade hänt Somayyeh Nouri Zad och var hennes kropp fanns. En sådan omständighet skulle också kunna få betydelse vid valet av påföljd och även utgöra skäl för att straffet skulle kunna bestämmas till ett tidsbestämt fängelsestraff. Tingsrätten kan dock konstatera att uppgifterna från Erik Wanhatalo har lämnats efter att han suttit frihetsberövad och enligt åklagaren genomgått inte mindre än 13 mycket pressande polisförhör. Situationen har därför inte varit sådan att den omständigheten ska få en betydelse vid straffmätningen.

Erik Wanhatalo har också som en förmildrande omständighet vid bestämmandet av straffvärdet lyft fram att Somayyeh Nouri Zad under äktenskapet utsatt honom för psykisk press bland annat genom att vid ett mycket stort antal tillfällen utsätta honom för svåra verbala kränkningar. Vad Erik Wanhatalo har uppgett vinner stöd av utredningen i målet och av den framgår också att de verbala kränkningarna eskalerade från Somayyeh Nouri Zads sida under i vart fall den sista tiden innan mordet, vilket har påvisats i Erik Wanhatalos mående. Genom utredningen har det dock inte framkommit några uppgifter som ger skäl att ifrågasätta att Erik Wanhatalo haft förmåga att kontrollera sitt handlande vid tidpunkten för gärningen eller att han i övrigt saknade möjlighet att besinna sig. Den normala vägen att ta sig ur en sådan situation som Erik Wanhatalo befunnit sig i innan händelsen har varit att hos domstol ansöka om äktenskapsskillnad. Det kan dessutom tilläggas att det i målet även framkommit att Somayyeh Nouri Zads agerande att trakassera andra människor kom periodvis och att detta i viss mån var sjukdomsrelaterat sedan mycket lång tid tillbaka, vilket Erik Wanhatalo kände till. Att Somayyeh Nouri Zad i äktenskapet vid upprepade tillfällen verbalt kränkt Erik Wanhatalo kan därför inte tillgodoräknas honom som en förmildrande omständighet vid bestämmandet av gärningens straffvärde.

Tingsrätten ska avslutningsvis göra en helhetsbedömning angående om livstids fängelse är befogat. Tingsrätten konstaterar vid denna bedömning att det finns många försvårande omständigheter som är relevanta vid påföljdsvalet i detta fall samt att det inte finns några förmildrande omständigheter som kan anses ha betydelse för straffvärdet. Påföljden bestäms därför till livstids fängelse.

Skadestånd

Erik Wanhatalo ska alltså dömas för mord på Somayyeh Nouri Zad, brott mot griftefrid, samt grovt barnfridsbrott gentemot Tor Wanhatalo. Med anledning av utgången i skuldfrågan ska

skadestånd tillerkänns Javad Nouri Zad och Tor Wanhatalo med begärda belopp. Beloppen är medgivna. När det däremot gäller begäran om skadestånd från Miriamme Saberis sida har Erik Wanhatalo motsatt sig att betala skadestånd med hänvisning till att Somayyeh Nouri Zads relation till Miriamme Saberi inte var sådan att hon ska anses omfattas av den ersättningsberättigade kretsen vid dödsfall.

Miriamme Saberi har i huvudsak berättat följande om sin relation till Somayyeh Nouri Zad.

Hennes relation med Somayyeh Nouri Zad var som alla relationer mellan en mor och en dotter.

Det har varit upp och ner och ibland turbulent. Somayyeh Nouri Zad hade ett gott hjärta och älskade människor. Det var därför hon ville bli sjukvårdare. När Somayyeh Nouri Zad flyttade till Stockholm förändrades hon dock som person. Under åren 2005 till 2007 uppfattade hon

Somayyeh Nouri Zad som en trasig människa. Somayyeh Nouri Zad kunde då säga elaka och osanna saker till henne. När Somayyeh Nouri Zad mådde bra hade de däremot en god kontakt.

Kontakten mellan henne och Somayyeh Nouri Zad försämrades dock ytterligare under år 2020.

Därefter hade de bara en mejl- och smskontakt samt ringde till varandra då och då. De möttes dock under en rättegång avseende en lägenhetstvist i mars månad 2021 men Somayyeh Nouri Zad

ville då inte prata med henne överhuvudtaget. Det var inte heller någon i familjen som blev

inbjuden till Somayyeh Nouri Zads och Erik Wanhatalos bröllop. Somayyeh Nouri Zad berättade

inte heller för henne att hon var gravid. Hon fick reda på det när hon hälsade på sin son och

Somayyeh Nouri Zad ringde till honom. Hon fick inte heller träffa Tor Wanhatalo innan Somayyeh

Nouri Zad försvann. När Somayyeh Nouri Zad var försvunnen mådde hon hemskt dåligt och blev

sjukskriven. Det var särskilt jobbigt när hon fick reda på att det var Erik Wanhatalo som var

misstänkt för försvinnandet. Hon kommer nu aldrig mer kunna prata med Somayyeh Nouri Zad.

Det är många saker i deras relation som de nu inte kommer kunna lösa.

Enligt 5 kap. 2 § första stycket tredje punkten skadeståndslagen (1972:207) ska när en personskada

lett till döden ersättning betalas för personskada som till följd av dödsfallet åsamkats någon som

stod den avlidne särskilt nära. Regleringen tar främst sikte på make, registrerad partner, sambo,

barn och föräldrar. I första hand avses då medlemmar i samma etablerade hushållsgemenskap som

den som ryckts bort genom dödsfallet. Det kan dock inte uteslutas att även andra personer någon

gång kan komma i fråga för ersättning, exempelvis syskon som inte sammanbodde med den döde

(se prop. 2000/01:68 s. 72). När det gäller föräldrar till vuxna barn med eget boende är de

ersättningsberättigade om det varit en normal och sedvanlig relation mellan den avlidne och

föräldern (se B. Bengtsson och E. Strömbäck, *Skadeståndslagen en kommentar* (2022, JUNO, Version

7A) under avsnitt 5:2.4.4. Personkretsen). Ersättningsbeloppet ska, om inte omständigheter finns som talar för annat, uppgå till ett schabloniserat belopp om 60 000 kr (se NJA 2017 s. 1208).

Det är utrett att Miriamme Saberi och Somayyeh Nouri Zad sedan en tid tillbaka hade en konfliktfylld relation och att de inte haft någon närmare kontakt innan dödsfallet. Tingsrätten ifrågasätter inte att Somayyeh Nouri Zads död har drabbat Miriamme Saberi. Det är dock inte visat att Miriamme Saberi hade en sådan normal och sedvanlig relation med Somayyeh Nouri Zad som krävs för att hon ska tillerkännas ett skadestånd. Hennes begäran om skadestånd ska därför avslås.

Häktning

För mord är inte föreskrivet lindrigare straff än två års fängelse. Det är inte uppenbart att skäl för häktning saknas. Erik Wanhatalo ska därför vara häktad i målet till dess att domen i ansvarsdelen vinner laga kraft och fängelsestraffet kan verkställas.

Sekretess

Sekretessen ska bestå för de bilder från dykpromemoria och obduktionsprotokoll som föredragits bakom stängda dörrar under huvudförhandlingen.

Övrigt

Erik Wanhatalo döms för brott som har fängelse i straffskalan. Han ska därför betala en avgift till Brottsofferfonden med 800 kr.

Vad den offentliga försvararen och målsägandebiträderna har begärt som ersättning är skäligt och ska utgå. Den särskilda företrädaren har begärt ersättning för totalt 110,5 timmars arbete.

Tingsrätten kan konstatera att den särskilda företrädaren har haft en begränsad roll i målet och förordnats sent i utredningen. Den angivna tiden arbetade timmar framstår utifrån dessa omständigheter som väl tilltagen. Tingsrätten bedömer därför att tillräcklig tid för uppdraget har uppgått till totalt 70 timmars arbete vilket den särskilda företrädaren ska få ersättning för.

Kostnaderna ska stanna på staten.

Rätten

Rådmannen Lotten Ögren samt nämndemän.

Digitalt signerad av rådmannen Lotten Ögren

Överklagandeinformation

Hur man överklagar

Överklagandet ska ha kommit in till Solna tingsrätt senast den 26 april 2023. Överklagandet ska vara skriftligt. Solna tingsrätt skickar det vidare till Svea hovrätt.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Solna tingsrätts namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Solna tingsrätt. Tänk på att skicka det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?

Solna tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Om det har kommit in för sent avisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet har kommit in i tid skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Svea hovrätt.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även Svea hovrätt skicka brev på det sättet.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till Svea hovrätt tar domstolen först ställning till om målet ska

tas upp till prövning. Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att ta med allt du vill föra fram i överklagandet.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen och det är kopplat till en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i 4 olika fall.

1. Hovrätten bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten har dömt rätt.
2. Hovrätten anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
3. Hovrätten behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
4. Hovrätten bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Det krävs också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

Vill du veta mer?

Mer information finns på www.domstol.se. Ta kontakt med Solna tingsrätt eller Svea hovrätt om du har frågor.